

SON REÇETE

KÖRFEZ ÖZEL BÖLÜMÜ

Hazırlayan : Attilâ AŞUT

"SAVAŞA HAYIR" PLATFORMU KURULDU

Basın Açıklaması:

"BARİŞSEVER HEKİMLER, GÖREV BAŞINA!"

● Körfez bunalımı nedeniyle bölgede savaş olasılığının artması üzerine, NÜSHED Genel Başkanı Prof. Dr. Leziz Onaran, 10 Ağustos 1990 günü, basına aşağıdaki yazılı açıklamayı yaptı:

NÜSHED (Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği), yakıcı olmaya başlayan güncel gelişmeleri dikkat ve endişe ile izlemektedir. Yönetimlerde sorumluluk yüklenmiş olan herhangi bir kimsenin işleyeceği yanlışlık, yalnız kendi ülkesini değil, bütün dünyayı ilgilendiren çöküşe, yok oluşa neden olacaktır. Ellerdeki silahlar, keyifle kullanılacak oyuncaklar değil. Özellikle nükleer olanlar, coğrafya sınırı tanımaz; "düşman" denen halklarla birlikte dostları, hattâ kullanılabilecekler ezer geçer...

Böyle nükleer silahların dünyamızda ne kadar çok ve dağılmış bulunduğu göz önüne alınırsa, birinin kullanılması üzerine, pek çoğunun peş peşe patlayacağı, bütün dünyayı yakıp yıkacağı ortada. Kazara "kurtulan", yani ölmeyen kalırsa, daha uzun sürede çekeceği acılardan, ne olduğunu anlamaya vakit bulamayacak. Hiroşima ile Nagazaki'de patlatılan iki tanecik atom bombasının son etkileri, 45 yıl geçti, hâlâ bitmedi.

Tarihsel bir uyarı yaptığımızı inanarak,

- Olayların, genel olmasından kaçınılmayacak bir savaşa dönüşmeden, BM kararına uyarak; ekonomik, insani, karşılıklı güvensiz ve çaresiz halklara karşı sevgilerle çözümlenmesini,

- Sorumluluk taşıyanların, bu sorumluluğun yalnız kendi ülkelerine değil, bütün dünyaya karşı olduğunu unutmamalarını diliyoruz.

Zaten çevre sorunlarıyla "düzeltme"ye gereksinimi bulunan ihtiyar dünyamızı temelli yozlaştırmayalım.

Bu dileğimizin demokratik, katılımcı, çağımıza uyan biçimde, dünya kamuoyu tarafından desteklenmesini istiyoruz.

Bu amaçla, bütün ülkelerdeki barışsever hekimleri bu yolda sınırsız çaba harcamaya çağırıyoruz.

NÜSHED Genel Başkanı
Prof. Dr. Leziz ONARAN

● NÜSHED'in de aralarında yer aldığı Dernekler Platformu'nun bildiri dağıtımını mahkeme kararıyla durduruldu.

Körfez bunalımının her geçen gün savaşa doğru sürüklenmesi ve yönetimin de Türkiye'yi bu yörüngeye oturtmak istemesi karşısında, savaş istemeyen güçler, İnsan Hakları Derneği'nin çağrısı üzerine bir araya gelerek, "Savaşa Hayır Platformu"nu oluşturdu. İlk toplantısını 6 Eylül 1990 günü yapan Platform'da, 20'ye yakın demokratik kitle örgütü yer aldı. NÜSHED, "Savaşa Hayır Platformu"nun Yürütme Kurulu'nda görev aldı ve çalışmalarına etkin biçimde katıldı. Derneğimizi bu çalışmalarda, NÜSHED Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Behçet Aysan temsil etti.

"Savaşa Hayır Platformu" yöneticileri, TBMM Başkanı Kaya Erdem'i, SHP Genel Başkanı Erdal İnönü'yü, Halkın Emek Partisi (HEP) Genel Başkanı Fehmi Işıklar'ı, ayrıca TÜRK-İŞ ve HAK-İŞ konfederasyonlarını ziyaret ederek, halkımızın savaş istemediğini bildirdiler.

"Savaşa Hayır Platformu"nun tüm il ve ilçelerde izdüşümlerini oluşturmaya çalıştıklarını belirten girişimciler, bu

arada kamuoyuna dağıtılmak üzere ortak bir Bildiri hazırladılar.

Gazetemiz baskıya girerken, söz konusu bildirinin, Ankara Cumhuriyet Savcılığı'nın istemi üzerine, Ankara 14. Sulh Ceza Mahkemesi'nce "Yasaklandırıldı" ve dağıtımının durdurulduğu öğrenildi. ■

savaş patladığında...
hayat son bulduğunda
şu yazılar görünecek
boşlukta...

"bu öyküde anlatılan
kişi, yer ve olayların
gerçek kişi, yer ve olaylarla
hiçbir ilgisi yoktur."

BARİŞ İÇİN ÇABALARIMIZI ARTIRALIM

● NÜSHED Genel Sekreteri Dr. ÖZEN AŞUT'un 1 Eylül Dünya Barış Günü Dolayısıyla Basına Demeci:

Dünyamız, 1 Eylül Barış Günü'nü, bu yıl ciddi bir savaş tehlikesiyle karşıyor. Soğuk savaşın sona erdiği ve nükleer silahlarda büyük çaplı indirimlerin söz konusu olduğu bir aşamada, insanlık yeniden savaş tehdidi ile yüz yüze gelmiştir. "Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Birliği" (IPPNW), on yıldan beri, dünyanın bir nükleer silah deposu durumuna gelmesinin tehlikelerine dikkat çekiyor. IPPNW'nin amaçları doğrultusunda etkinlik yürüten derneğimiz NÜSHED de, bir yandan bürokratik engellemelerle boğuşurken, öbür yandan nükleer tehdidi ülkemiz kamuoyuna anlatmaya çalışıyor. Kimyasal ve nükleer silah kullanımını yeniden gündeme getiren son Körfez bunalımı, IPPNW'nin ve NÜSHED'in bu konudaki uyarılarının ne denli haklı olduğunu bir kez daha gösterdi.

Nükleer silah yanlıları, bu silahların, tarafları karşılıklı olarak caydırdıklarını öne sürmektedirler. 1985 Nobel Ödülü sahibi IPPNW ise bu görüşü; "rastlantısal ya da kazaya bağlı nükleer çatışma, nükleer silahların küçük devletlere yayılması, insanların ve devletlerin ruhsal bunalımları sonucu nükleer savaş" gibi olasılıkları ortaya

koyarak geçersiz kılmıştır. Körfez bunalımı, bu olasılıklardan büsbütün uzak bulunmadığımızı da kanıtlamıştır.

Irak'ın elinde bulunan kimyasal silahlar, insanlık dışı kitle kırım araçlarıdır; ancak, riskleri açısından nükleer silahlarla karşılaştırılmaları olanaklı değildir. Yine de Irak'ta kimyasal silah bulunması, büyük bir endişe kaynağıdır. Bu ülkenin kısa sürede gerçekleştirebileceği bildirilen nükleer güce kavuşması durumunda ise tehdit, tüm insanlığa yönelik boyuta ulaşacaktır.

Daha önce Irak'ın silah depolarını beslemiş olan ABD ve kimi Avrupa ülkeleri, Körfez bunalımı boyunca, sorumlu devlet anlayışıyla bağdaşmayan bir sabırsızlık ve ıvencilik örneği sergilemişlerdir. Bu tutum, bunalımın bugünkü duruma tırmanmasına ve uzak bir olasılık olarak algılanan 'savaş tehlikesi'nin somut bir olgu biçiminde belirginleşmesine yol açmıştır. Türkiye ise, kimi yöneticilerin işgüzarlıkları sonucu, bunalımda 'taraf' olarak ciddi bir tehlike içine sürüklenmiştir. Oysa, kamuoyu araştırmalarının da gösterdiği gibi, halkın ezici çoğunluğu bunalımın içinde yer almak istemiyor; savaşmak bir yana, simgesel asker gönderilmesine bile kesinlikle karşı çıkıyor. Halkımızın sağduyusu, yöneticilerin planlarını çoktan aşmıştır.

Ülkemizdeki demokratik örgütlenmenin bir parçası ve barışsever sağlıkçıların kuruluşu olan NÜSHED, halkımızın haklı ve güçlü barış istemini savunuyor, savaşa yönelik en küçük bir risk etmenini bile reddediyor. 1 Eylül Dünya Barış Günü'nde, tüm dünya halklarını, barış için çabalarını artırmaya çağırıyoruz. ■

GERİLİMİN GÜNDÖKÜMÜ

15 Temmuz 1990: Irak, Arap Birliği'ne bir memorandum göndererek, Kuveyt ve Birleşik Arap Emirlikleri'ni, "aşırı petrol üreterek fiyatları düşürmek ve Irak ekonomisini sabote etmek"le suçladı.

30 Temmuz: Irak ve Kuveyt heyetleri arasında yapılacak görüşme öncesinde Irak, Kuveyt'in kendi topraklarından 2.4 milyar dolarlık petrol "çaldığını" öne sürdü.

31 Temmuz: Suudi Arabistan'ın Cidde kentinde buluşan Irak ve Kuveyt yetkilileri, petrol kuyuları ve sınır sorunu yüzünden aralarında çıkan bunalımı görüştüler.

1 Ağustos: Petrol üretimi ve sınır sorunları yüzünden aralarında patlak veren bunalımı çözmek için Cidde'de bir araya gelen taraflar anlaşamadı ve görüşmeler kesildi.

2 Ağustos: Irak silahlı güçleri, Kuveyt'e girdi.

- ABD, Batılı ülkelerden Bağdat'a ambargo uygulanmasını istedi.

3 Ağustos: NATO ülkelerinin, Irak'a karşı BM çerçevesinde koordineli bir tutum almaktan yana oldukları bildirildi.

- ABD, savaş gemilerini Körfez bölgesine göndermeye başladı.

4 Ağustos: Avrupa Topluluğu, Irak'tan petrol alımını ve bu ülkeye silah satışını durdurmaya karar verdi.

5 Ağustos: Irak Devlet Başkanı Saddam Hüseyin'in sözlü mesajını Cumhurbaşkanı Turgut Özal'a getiren Başbakan Birinci Yardımcısı Taha Yasin Ramazan, "Herhangi bir ekonomik ambargo ya da askeri müdahale durumunda kayba uğrayan, karşı taraf olacaktır"

ÇİZİK

Murat KÜRÜZ

dedi.

- Suudi Arabistan, ülkede seferberlik ilan etti. ABD Savunma Bakanı Richard Cheney Riyad'a gitti.

6 Ağustos: BM Güvenlik Konseyi, ABD'nin Irak'a karşı ambargo uygulanması önerisini oyçokluğu ile kabul etti.

7 Ağustos: Irak'ın, Kuveyt'i kendi ülkesine kattığı açıklandı.

- ABD Başkanı George Bush, NATO üyelerinin, Bağdat'a yönelik "ortak bir askeri harekâta hazır olmalarını" istedi.

8 Ağustos: Suudi Arabistan'a, Vietnam savaşından bu yana en büyük ABD askeri

yığınağı yapılmaya başlandı.

9 Ağustos: Irak, saldırıya uğrarsa, elindeki "kimyasal silahları kullanmakta duraksamayacağını" açıkladı.

10 Ağustos: Saddam Hüseyin, Irak televizyonunda yaptığı konuşmada, "Mekke ve kutsal toprakların yabancı işgalinden kurtarılması için" Araplar'a "cihad" çağrısında bulundu.

12 Ağustos: Irak Devlet Başkanı Saddam Hüseyin, "Bölgedeki bütün işgallerin sona ermesi kaydıyla Kuveyt'ten çekilebileceklerini" söyledi.

15 Ağustos: Irak, sekiz yıl savaştığı İran'ın barış için öne sürdüğü tüm koşulları kabul ettiğini bildirdi.

18 Ağustos: Bağdat yönetimi, "saldırgan" olarak nitelediği ülkelere mensup bütün yabancıların, "Irak'a yönelik saldırı tehdidi ortadan kalkıncaya dek" ülkede tutulacaklarını ve askeri üslerle petrol rafinerilerine yerleştirileceklerini açıkladı.

-Amerikan savaş gemileri, Körfez'deki iki Irak tankerine uyarı ateşi açtı.

20 Ağustos: Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı Eduard Şevardnadze, Körfez bunalımının çözümü için Irak Devlet Başkanı Saddam Hüseyin'in yaptığı barış

önerilerinde, "incelenmeye değer öğeler bulunduğunu" belirtti.

25 Ağustos: BM Güvenlik Konseyi, Körfez bölgesinde bulunan uluslararası deniz gücüne, Irak'a giden ve bu ülkeden gelen gemilerin durdurulması ve yüklerinin denetlenmesi iznini verdi.

28 Ağustos: Irak Hükümeti, yayımladığı bir kararname ile, 2 Ağustos'ta işgal ettiği Kuveyt'i, "19. ili" ilan etti.

30 Ağustos: BM Genel Sekreteri Perez de Cuellar, Irak Dışişleri Bakanı Tarık Aziz'le Ürdün'ün başkenti Amman'da bir araya geldi. Ancak, görüşmeden olumlu bir sonuç alınmadı.

9 Eylül: Finlandiya'nın başkenti Helsinki'de buluşan ABD Başkanı George Bush ile Sovyetler Birliği Devlet Başkanı Mihail Gorbaçov, Irak'ın Kuveyt'ten çıkarılması için dayanışmayı sürdüreceklerini açıkladılar.

10 Eylül: Irak Devlet Başkanı Saddam Hüseyin, BM ambargosunu delmek için, Üçüncü Dünya ülkelerine, "Sevkiyatını kendileri yapmaları koşuluyla bedava petrol" önerdi.

14 Eylül: Irak askerleri, Fransa'nın Kuveyt'teki Büyükelçilik Konutu'nu basarak dört Fransız'ı zorla götürdüler. Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterrand, olayın bir "saldırı" olduğunu söyledi ve "Karşılık vereceğiz" dedi.

16 Eylül: BM Güvenlik Konseyi; Irak'ın Kuveyt'teki Fransız, Belçika, Kanada ve Hollanda büyükelçiliklerine baskın düzenlemesini oybirliğiyle kınayarak; Bağdat yönetimini, "yeni yaptırımlar"a gidebileceği yolunda uyardı.

25 Eylül: BM Güvenlik Konseyi, Irak'a "hava ablukası"nu, 1'e karşı 14 oyla kabul etti.

- Irak Başbakan Birinci Yardımcısı Taha Yasin Ramazan, Türkiye'nin Körfez politikasının, "Araplar ve Müslümanlar'la ilişkilerinin geleceğini etkileyeceğini" söyleyerek Türkiye'yi uyardı. ■

TIME 'a göre

Saddam'ın stokları ne kadar dayanır

Pirinç; 2-4 ay

Buğday; 5-6 ay

Şeker; 2-3 hafta

Arpa; 9-10 ay

Mısır; 2-3 ay

Askeri yedek parça; 1 yıldan fazla

Savaş çıktığı takdirde 2 hafta-2 ay

Nakit rezervi; 5-12 milyar dolar (Yaklaşık 14-33 trilyon lira) (Kuveyt'ten alınan 2-4 milyar dolar dahil)

ÖZAL, ÜNİFORMA GİYDİ!

SON REÇETE
KÖRFEZ ÖZEL BÖLÜMÜ

✓ Ecevit, Birand ve Amerikan yetkilileri, Özal'ın aldığı adımı ve Türkiye'nin konumunu değerlendirdi
✓ Özal, asker gönderme fikrinde yalnız kaldı

● Güneydoğu'da Sırcanlılar simler üslubları:
PKK mi, İnançlı Müslümanlar mı?
● Erkekleri bekleyen yeni tehlike:
90'lı yılların kadınları

2 Ağustos: Milli Güvenlik Kurulu, Irak'ın Kuveyt'i işgaliyle bölgede tırmanan gerginliği görüşmek üzere olağanüstü toplandı. Cumhurbaşkanı Turgut Özal, toplantıya başkanlık etmek için, tatil yaptığı Marmaris'ten Ankara'ya döndü.

3 Ağustos: Bakanlar Kurulu, Irak'ın Kuveyt'e yönelik askeri harekâtını "işgal" olarak niteleyerek kınadı.

8 Ağustos: Türk Silahlı Kuvvetleri, "kısmi teyakkuz"a geçirildi, orduda izinler

teyakkuz"a geçirildi, orduda izinler kaldırıldı.

- Cumhurbaşkanı Turgut Özal, "İncirlik, NATO üssüdür, NATO karar alırsa kullanılabilir" dedi.

9 Ağustos: Ankara'ya gelen ABD Dışişleri Bakanı James Baker, Cumhurbaşkanı Özal'la "İncirlik'i görüştü.

10 Ağustos: SHP Genel Başkanı Erdal İnönü ile DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel, Cumhurbaşkanı Özal'ın Körfez konusundaki "zirve toplantısı" çağrısını reddettiler.

12 Ağustos: Hükümet'in istediği "Savaş yetkisi", Meclis'ten, "Saldırı durumunda karşılık verme izni" olarak çıktı.

14 Ağustos: Genelkurmay Başkanlığı, kamu kuruluşlarına bir yazı göndererek, "Seferberlik için hazır olunmasını" istedi.

27 Ağustos: Irak'ın Ankara Büyükelçisi Tarık Abdulcabbar Cevad, Türkiye'nin Irak'a karşı taraf olmakla "büyük bir hata yaptığını" söyledi.

29 Ağustos: Habur sınır kıyısında Devlet Bakanı Işın Çelebi ile "sürpriz" bir görüşme yapan Irak Petrol Bakanı İssam Abdülrahim el-Çelebi, Türkiye'den "çocuk maması, ilaç ve gıda maddesi" istedi.

31 Ağustos: Milli Güvenlik Kurulu, Cumhurbaşkanı Özal'ın başkanlığında İstanbul'da toplanarak, "Körfez bunalımı'nın

son durumunu görüştü.

- Otobüs, minibüs, dolmuş, taksi ve vapur biletlerine, yüzde 100'e varan oranlarda zam yapıldı.

1 Eylül: Cumhurbaşkanı Turgut Özal, TBMM'nin açılış toplantısında bir konuşma yaparak, "Yabancı ülkelere asker gönderme ve Türkiye'de yabancı askeri güç bulundurma" konusunda, milletvekillerinden hükümete "yetki" vermelerini istedi.

5 Eylül: Yurtdışına asker gönderme ve ülkede yabancı güç bulundurma konusunda hükümete yetki veren "izin tezkeresi", TBMM'nin "gizli" oturumunda, ANAP oylarıyla kabul edildi.

11 Eylül: SHP, hükümete asker gönderme izni veren 107 ve 108 sayılı Meclis kararlarının iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu.

23 Eylül: Cumhurbaşkanı Turgut Özal, ABD Başkanı George Bush ile Körfez bunalımını görüşmek üzere Washington'a gitti.

24 Eylül: Anayasa Mahkemesi, hükümete asker gönderme yetkisi veren Meclis kararının incelenmesini "usul yönünden" reddetti. ■

SENDİKALARDAN

YOL-İŞ

SAĞI: 23 TÜRKİYE YOL YAPILAN İNŞAAT İŞÇİLERİ SENDİKASI EYLÜL 19

YOL-İŞ BAŞKANLAR KURULU:

SAVAŞ İSTEMİYORUZ!

YOL-İŞ: "Savaş, barışın olduğu kadar demokrasinin de düşmanıdır. Bir savaş durumunda, kısıtlı olan bütün demokratik ve sendikal haklar iyice kısıtlanacaktır. Türkiye Yol-İş Sendikası olarak, savaş istemiyoruz. Hep işçilere çıkartılan kısıtlı sendikal haklar, düşük ücret, kan ve gözyaşı demek olan savaş faturasını yüklemek istemiyoruz. Barışın ve demokrasinin korunması için, barış ve demokrasi güçlerini göreve çağırıyoruz." (24 Ağustos 1990 günlü Başkanlar Kurulu Açıklaması'ndan)

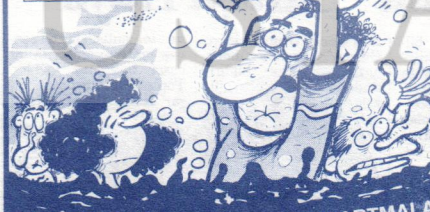
petrol-ış

Türkiye Petrol-Kimya-Lubrikan İşçileri Sendikası Yayın Organı

İŞÇİ-MİZAH

GIRTLAĞIMIZA KADAR KÖRFEZE GÖMÜLDÜK

İKTİDARIN BÜYÜK GAYRETİYLE ABONN İSTEMELERİ DÖŞÜLÜTÜSÜNDE TÜRKİYE KÖRFEZ KRİZİNE BULAŞTIRILMAK İSTEMENİN GÜNDEMİZ OLAN DEMOKRASİNİN RESTORASYONU SENDİKAL HAKLAR %20'LIK AZINLIK İKTİDARININ İZANINDA OLAN ERGEN SÖZM HASTIR ALTI EDİLMEYE ÇALIŞILYOR!

PAHALILIK ENFLASYON İSTEN ÇIKARTMALAR GREV YASAKLARI İNSAN HAKLARI VE DEMOKRASİ S.S./KARARNAMELERİ

PETROL-İŞ: "Irak'ın Kuveyt'i işgali ve ardından da ilhaki ile başlayan sıcak savaş ortamı, Ortadoğu'da kaynayan kazanı daha da ısıttı. Yayılan alevlerin sıcaklığı, ister istemez ülkemizi de sardı. 1 Eylül Dünya Barış Günü'nü kutlamaya hazırlandığımız günlere denk gelen bu gelişmeler, işçi sınıfımızın, tüm dünya halklarının barışa verdikleri önemin haklılığını bir kez daha sergiledi." (Petrol-İş Dergisi'nden)

BELEDİYE-İŞ

TÜRKİYE BELEDİYE VE GENEL HİZMET İŞÇİLERİ SENDİKASI AYLIK YAYIN ORGANI

Savaş istemiyoruz!

BELEDİYE-İŞ: "Olası bir sıcak savaşta cepheye kimlerin telef olacağını, en önde kimlerin öleceğini herkes biliyor. Olan, halkımıza ve gençliğimize olacaktır. Barışın alternatifi yoktur. Türkiye, olası bir savaşta asla aktif rol üstlenmemelidir. Biz, Belediye-İş Sendikası ve tüm üyeleri olarak, savaş politikalarına Türkiye'nin alet edilmemesini istiyor, savaş istemiyoruz." (Merkez Yönetim Kurulu'nun Kamuoyuna Çağrısı'ndan)

ŞAHİNLERLE GÜVERCİNLER

● "Olay bir saldırganlıktır, bu nedenle kınanabilir. Ancak, ön planda olup, kestaneleri ateşten başkası adına almanın hiçbir anlamı yoktur. Türkiye'nin, böylesi bir dış maceraya bulaşmaması gerekir. Ama Türkiye şimdi ateşle oynuyor." (Haluk GERGER, *Cumhuriyet*, 10 Ağustos 1990)

● "Türkiye'nin bölgede liderliğe oynamak, falan ülkeleri etkinliği altına almak veya yönlendirmek gibi bir emeli yoktur ve olamaz da... Bölgede böyle niyetlerle zaman zaman ortaya çıkanlar, sonuçta hüsrana uğramışlardır. Şimdi çıkanlar da eninde sonunda aynı duruma düşeceklerdir... Bizim için ise en iyisi, bu fırtınanın dışında kalmaktır." (Sami KOHEN, *Milliyet*, 16 Ağustos 1990)

● "Halkımız tam bağımsızlıktan yanadır. Topraklarımızdaki üsler, her ne kadar NATO üssü gibi görünüyorsa da gerçekte ABD'nin çıkarlarını sağlama almaya yöneliktir. Yıllardır topraklarımızdaki yabancı üslerin kaldırılmasını savunduk. Bu üslerin bir gün başımıza yanlış işler açacağını düşündüğümüzden... İşte şimdi bu üslerin Irak'a karşı kullanılmak istendiğini görüyoruz." (Oktay AKBAL, *Cumhuriyet*, 16 Ağustos 1990)

● "Bush ile Saddam'ın tepişmesi keskinleşirse, bizim de askeri harca-

malarımızda beklenmedik artışlar mecburen olacaktır. Her fazladan tanka, füze, uçağa, topa, tüfeğe yatırılacak döviz, insanımızın boğazından, giyiminden, vücut bakımından, konut yapımından kısmak demektir." (Necati DOĞRU, *Milliyet*, 22 Ağustos 1990)

● "Türkiye bugün, üzerine düşeni fazlasıyla yerine getirmektedir. Irak'a yönelik ekonomik ambargonun kilit ülkesi olarak, bu noktada durmayı bilmelidir Türkiye. Saldırıya uğramadıkça, Körfez'i ve Arap dünyasını hedef alan bir askeri güce veya harekete şu ya da bu biçimde katılmaktan kesinlikle uzak durmalıdır. Birleşmiş Milletler bu konuda bir karar alsın bile, bu böyle olmalıdır." (Hasan CEMAL, *Cumhuriyet*, 23 Ağustos 1990)

● "Ortadoğu sanki kapışılmış da, Türkiye'ye pay düşmemiş gibi hayıflanılanlar müsterih olsunlar... Kendisini savunmaya hazır, ama barış içinde yaşamaya kararlı bir Türkiye'den daha büyük bir ganimet olamaz." (Oktay EKŞİ, *Hürriyet*, 24 Ağustos 1990)

● "Çeyrek yüzyıldan beri Vaşington'un Türkiye'yi Ortadoğu'daki Amerikan çıkarları için felakete sürükleyeceğini söyleyip yazanlar için çarpıcı bir olayın içindeyiz. Çünkü haklı çıkmak, kişiyi her zaman mutlu etmez; şimdi yürekleri saran hüzdür." (İlhan SELÇUK, *Cumhuriyet*, 24 Ağustos 1990)

● "Çok güvenilir bazı kaynaklardan aldığım bilgilere göre, askerler savaş yanlısı değiller. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Necip Torumtay, gerek Cumhurbaşkanı Turgut Özal, gerek Dışişleri yetkililerine şu mesajı, hem de birkaç defa iletiyor: "Bizim için sonuçları ağır olur..." O nedenle Türkiye, işin daha çok 'caydırıcı' ve savaşı sonuç alıcı yanına ağırlık veriyor." (Ertuğrul ÖZKÖK, *Hürriyet*, 25 Ağustos 1990)

● "Eğri oturup doğru konuşalım. Körfez'de savaşın eşiğine yol açan gerginliğin ve ABD telaşının nedeni yalnızca petrol fiyatlarıdır. (...) Savaşın gerçek nedeni, petrol fiyatları ve petrol üzerindeki tüketici denetiminin sürmesidir. Tüketici ve Batı'nın bu savaş için kendi nedenleri var. Ya bizimkiler neler?" (Ali SİRMEN, *Cumhuriyet*, 25 Ağustos 1990)

● "Başımızda zaten yeterince sorun var. Yeni sorunlar istemiyoruz, Arap çöllerinde Mehmetçiğin kanının dökülmesine karşı çıkıyoruz ve diyoruz ki: Hangi nedenle olursa olsun, Türkiye'yi yeni maceralara sürüklemeye hiç kimsenin hakkı yoktur." (Emin ÇOLAŞAN, *Hürriyet*, 26 Ağustos 1990)

● "Türkiye'nin Körfez krizine kadar izlediği Ortadoğu politikası, geçmişteki krizlerde alınan derslerle oluşturulmuş, doğruluğu yıllar içinde sınanmış bir politikadır. Yılların birikimini bir tarafa itip, bir kalemde Türkiye'nin yerleşmiş politikalarıyla oynayanlar, doğruluğuna ancak tarihin karar vereceği ciddi bir sorumluluk üstlenmektedirler. Bu krizden sonra Ortadoğu'da Türkiye'nin çıkarlarıyla ABD'nin çıkarlarının hep üst üste çıkacağına garantisini de kim verebilir ki?" (Sedat ERGİN, *Hürriyet*, 27 Ağustos 1990)

● "Türkiye'nin böyle bir işe girmesi, en büyük hata olur. Böylesine bir tarihsel hata, ülkemizi tehlikeli bir serüvenin içine atacağı gibi, yardımına gideceğimiz Arap ülkelerinde bile, ileride Türk düşmanlığının doğmasına yol açar." (Ergun BALCI, *Cumhuriyet*, 27 Ağustos 1990)

● "Petrol tüketicisinin bu savaş için nedenleri varsa, bizim de var demektir. Çünkü biz de onlarıdır. (Bazı kalın kafalılar için yeniden belirtiyorum, biz durduk yerde savaşalım demiyoruz, ancak Saddam saldırırsa kendimizi koruyalım diyoruz.) Bugün tüpünü on beş bin liraya aldığımız Aygaz, İpragaz ya da Mi-

Hukukçu ve sanatçılardan "Savaşa Hayır"

● Çağdaş Hukukçular Derneği üyeleri, Meclis'e yürüyerek Türkiye'nin Körfez'de meydana gelebilecek bir savaşa katılmasını istemiyor.

Türk halkı savaş istemiyor

● Turkish Daily News Gazetesi tarafından yapılan kamuoyu araştırmasına göre, Türk halkının yüzde 72 gibi büyük bir çoğunluğu, ABD ve Batılı ülkeler tarafından Körfez'de Irak'a karşı girişilebilecek bir askeri müdahaleye Türkiye'nin katılımını doğru bulmuyor... diler ve "Savaşa evet" dediler.

ANKARA, (Hürriyet)

TEHDİT Mİ?

Kadınlar savaşa duyarlı

● Fatma KÖRÜNOĞLU ADINLARIMIZ, Türkiye'nin Ortadoğu'daki krize aktif olarak katılmamasını istiyor.

● "Evladlarımızı kurban etmek istemiyoruz" diyen iki kadın derneği yöneticileri şu görüşte birleşiyorlar: "BM kararlarına uyalım, kendimiz bir şey yapmayalım"

nan tüm yetkililerin aklı, emel ve duyu ve dışarı davranışlarını bekliyoruz."

Prof. Türkin Sıydam (Çağdaş Yaşamı Yasatma ve Destekleme Derneği Yürütme Kurulu adına Genel Başkan): "Ulusal sınırlarımıza bir..."

Sanatçılar müdahaleye karşı Savaşanlar

Körfez krizi nedeniyle panel düzenleyen bir grup sanatçı, savaşa karşı olduklarını belirttiler. Yazar Rifat Ilgaz, "Biz Ortadoğu petrolünün..."

Halk savaş istemiyor

Türk halkının büyük çoğunluğu Türkiye'ye bir askeri müdahaleye karşı olduğunu göstermektedir.

KARŞI KARŞIYA GELDİLER

langaz'ı, yarın Saddam'ın denetiminde bir Ortadoğu pazarından yüz bin liraya almak istemiyorsanız, savaş için nedeniniz var demektir." (Engin ARDIÇ, *Sabah*, 28 Ağustos 1990)

● "1939-45 arasında 2. Dünya Savaşı'nın dışında kalmayı başarabilen Türkiye, 1950'de Batı kampında yer alıp Kore'ye asker göndermeyi, ulusal çıkarlarının gereği olarak görebilir. Aynı Türkiye, 1980-88 arasındaki İran-İrak savaşını tarafsız kalarak izler... Ama o dönemde tarafsızlığı ustaca uygulayan aynı yöneticiler, bugün, 'Körfez bunalımı'nda Irak'a karşı cephe alabilir. Çünkü, zaman gibi, olaylar da hareketlidir. Eğer her zamanda ve her gelişmede aynı tutumu sergiliyorsanız, kuyudan da minareden de adam kurtarmayı ip atarak yapmaya çalışan Laz'ın durumuna düşersiniz." (Mehmet BARLAS, *Sabah*, 28 Ağustos 1990)

● "Basını, televizyonu, çeşitli bakanlıkları ve özellikle Ortadoğu'yu düşünerek modernizasyonunu yürütmesi gereken Silahlı Kuvvetleri'yle Türkiye, dikkatini bu bölgeye çevirmek, bilgisini artırmak, enformasyon akımını güçlendirmek, yanı başında olup bitenleri anlamaya çalışmak, daha da önemlisi, sonradan "özür dilemek" durumunda kalmayacağı politikalar uygulamak zorundadır..." (M. Ali BİRAND, *Milliyet*, 28 Ağustos 1990)

● "Özal, Çankaya politikasına kuşkuyla bakanlara, sürekli Ortadoğu'da gelecekteki paylaşımından ve o paylaşmada pay kapmaktan söz ediyor. Bedava yiğitliğe ne payı? Ayrıca ne paylaşımı? Yağmacılıktan dolayı Saddam'ı cezalandıranlar, sonra Ortadoğu'yu mu yağmalayacak? Hangi haklı gerekçeyle? Bunlar hayal... Özal, ABD adına yürüttüğü

KİM KİME DUM DUMA BEHİR, 16

Cumhuriyet, 30.8.1991)

● En "şahin" (savaş yanlısı) gazeteler: "Sabah" ve "Güneş"

Hürriyet-K.M.P.R. araştırmasına göre, halk Körfez'e asker gönderilmesinden yana değil

Türkiye savaşa girmesin'

Türk halkının büyük bölümü, Türkiye'nin, çıkabilecek savaşta büyük rol almasını istemiyor.

Petrol boru hattının kapatılması konusunda ise halkın görüşleri bölünmüş durumda. Yüzde 33'ü kapatma kararını desteklerken, yüzde 26,6'sı "kapatılmatalıydı" diyor. Yüzde 38,3 de fikir belirtmiyor.

Ankara cevap verenlerin yüzde 67,5'i Türkiye'yi Avrupa'da bir ülke olarak görüyor. Yüzde 14'üne göre Türkiye bir Ortadoğu ülkesi.

Halkın yüzde 72,3'ü Türkiye'nin Avrupa topluluğu'na üye olmasını istiyor. Yine halkın yüzde 58,2'si İslam ülkeleriyle de sıkı ekonomik ilişkiler kurmasını yana... ●

Diplomatlarımız geri dönüyor

● Ankara, Saddam'ın Kuveyt'li diplomat temsilcilerini kapatmak için verdiği sürece uyumlanmadan yeterli bir tepki olarak görüldü.

● Kuveyt, Büyükelçiliğimizdeki diplomatları, meyan Irak üzerinden Türkiye'ye göndermek istemiyor. Büyükelçilik ise kapatıyor.

Türkiye, Avrupa Ortak Pazarı'na üye olmalı mı?

Müdahale etmek isteyen: 21.0

Tarafız kalmak isteyen: 81.4

Irak'a bir müdahalede Türkiye rol almalı mı?

Fikir belirtmeyen: 17.5

Yüksek: 78.8

Düşük: 16.9

İyileşen: 78.8

İyileşen: 16.9

● (HÜRRIYET, 27. 8. 1990)

savaş politikasını ulusal çıkarlarla izah edemediği için, toplumu hayalle uyutma peşinde. Hepsi bu." (Melih AŞIK, *Milliyet*, 28 Ağustos 1990)

● "İnsan hayatının ve savaşın söz konusu olduğu yerde, 'menfaat hesabıyla' bir toplum ateşe sürülemez. Ancak ülkenin güvenliği, bütünlüğü, insanlarımızın hayatı bakımından 'zorunluluk' varsa, savaşa girilir. Zorunluk bir yana, 'menfaat açısından' Türkiye'yi tehlikenin içine sürüklemek hesapları bile, hesabını ve menfaatini bilen bir toplum için boşur. Karanlıktır. Karanlığa adım atmayalım..." (İsmail CEM, *Güneş*, 1 Eylül 1990)

● "Birtakım silah taciri ülkelerin kör hırsı ya da pis hesapları yüzünden eline ölçsüz kıyım araçları

geçirmiş eşkiyanın daha çok palazlanma ve nükleer güç edinme yolunda koşmasına Batı izin verse de Türkiye veremez. Vermemek için gerekli güç ve irade vardır ülkemizde. Bunun herkesçe bilinmesi gerekir. Düşman ya da 'dost', herkesçe." (Refik ERDURAN, *Güneş*, 2 Eylül 1990)

● "Bugünkü hükümet politikası, bu konularda yeterli güven duygusu vermekten uzak; ama ona karşı mücadelede, hele Saddam gibi bir zorbanın iyice anlamsızlaştırdığı klasik 'üçüncü dünyacılık' retoriğine sıkıştırmakla hiçbir yere varamayız." (Murat BELGE, *Güneş Pazar*, 16 Eylül 1990)

● "Bütün işaretler, Washington'da Özal ile acil askeri hareket planları üzerinde bir "eğilim egzersizi" yapıldığını hissettiriyor. Özal'ın tercihi, -savaş kaçınılmaz hale gelirse-bunun Türkiye topraklarında bir NATO harekâtı biçiminde gerçekleşmesi. BM Güvenlik Konseyi'nin Irak'a karşı "hava ambargosu" kararından sonra, "kapışmaya doğru" son virajlar da dönülüyor. Saddam, "pes etmezse" o zaman bu sonbahar, Körfez'de silahlar konuşabilir. Türkiye'ye ne olur? Hiçbir şey olmaz. Galipler safında yer almış olur. Bölgenin geleceği ve kendi güvenliği üzerinde söz sahibi olmuş olur. Batı sistemindeki yerini pekiştirmiş olur..." (Cengiz ÇANDAR, *Güneş*, 26 Eylül 1990, "Özal'ın Hesaplı Kumarı")

SON REÇETE
KÖRFEZ ÖZEL BÖLÜMÜ

ORDU SAVAŞA KARŞI MI?

GENELKURMAY SAVAŞ İSTEMİYOR

GENELKURMAY Başkanlığı, Türkiye'nin de içine girmek zorunda kalacağı bir savaşa ilişkin olarak ne düşünüyor? Bu sorunun cevabı şimdiye kadar pek ortaya çıkmadı. Çok güvenilir bazı kaynaklardan aldığımız bilgilere göre, askerler savaş yanlısı değil. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Necip Torumtay, gerek Cumhurbaşkanı Özal, gerek Dışişleri yetkililerine şu mesajı, hem de bir kaç defa iletiyor:

"Bizim için sonuçları ağır olur..."
O nedenle, Türkiye, işin daha çok "Caydırıcı" ve savessiz sonuç alıcı yanına ağırlık veriyor.

ÖNCEKİ akşam Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nün bahçesindeyiz. Özal, Senatör Byrd onuruna bir yemek veriyor.

Köşk'ün bahçesindeki bakımlı çimlerin üzerine kurulmuş yuvarlak masalarda yemek yiyoruz. Yan tarafta üç kişilik bir orkestra hafif müzik çalıyor.

Ankara'nın akşam serinliği, yeni biçilmiş çimlerin kokusuna karşarak, insanın başını döndüren bir baharat haline geliyor.

Akşamın tek konusu Irak krizi. Yemek sonunda Cumhurbaşkanı Özal davetlilere veda ettikten sonra, Dışişleri

ANKARA'DAN

Ertuğrul ÖZKÖK

Bakan Ali Baser, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Necip Torumtay, Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Tuğay Özperli ile Washington Büyükelçisi Nüzhet Kandemir'i yanına alarak, Köşk'ün çalışma salonuna çıkıyor.

Türkiye'nin Kuveyt Büyükelçiliği ile ilgili kararı, bu yemek sonrası toplantıda belirleniyor.

Hemen belirteyim. Devletin üst düzeyinde, bu konudaki görüşler arasında derin sayılabilecek farklar vardı. Bir grup, Büyükelçiliği kapatarak, bunun bizi sıkıntıya sokacak bir sorun haline gelmesinin engellenmesinden yanaydı.

Buna karşılık, Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın de aralarında bulunduğu karşı grup ise bu konuda Batı ile birlikte hareket edilmesini savunuyordu.

Sonunda bu ikinci grup kazanıyor ve Türkiye, Kuveyt Büyükelçiliği'ndeki kadrosunu yerinde tutma kararı alıyor. Yalnız şunu söyleyeyim. Çankaya'daki karar böyle pek kolay alınmıyor...

Bu arada ilginç bir ayrıntı daha var. Dışişleri Bakanlığı sabah saatlerinde, Büyükelçiliğimizin boşaltılmayacağı yolunda bir açıklama yapma kararı alıyor.

Ancak bu karar daha sonra değiştiriliyor ve açıklama yapılmaktan vazgeçiliyor. Belki de, büyükelçilik personelinin tehlikeye atılmaması durumunda, daha rahat hareket edebilmek için bağlayıcı bir taahhüt altına girilmekten kaçınılıyor.

DİŞİLERİ'NİN üst düzey yöneticilerinden biri ile konuşuyorum. Aramızda şu konuşma geçiyor:

- Irak Kuveyt Büyükelçiliğimize girecek, bayrağımızı indirirse ne yaparsınız?

- Yapabileceğimiz fazla bir şey yok.

- Biz de Ankara'daki Irak Büyükelçiliğine girip, bayrağını indirir miyiz?

- Hayır, bunu yapamayız. Çünkü bizim Bağdat Büyükelçiliğimiz var. Ancak Kuveyt'teki Büyükelçiliğimizin suyunu, elektrikliğini keserlerse, biz de Ankara'daki Irak Büyükelçiliği için aynı şeyleri yap-

mayı düşünebiliriz.
- Pekli, Kuveyt Büyükelçiliği Türkiye toprakları sayıldığına göre, oraya girmeleri Türkiye'ye saldırı sayılmaz mı?
Bu sorunun tam cevabını alamıyorum.

ÇANKAYA Köşkü bahçesindeki yemeğe dönelim.
Senatör Byrd'un konuşmasında ilginç bir bölüm var. Byrd, Cumhurbaşkanı Özal ile Başkan Bush arasındaki görüşmelere değinirken bir ara şunları söylüyor:

"Başkan Bush Cumhuriyetçi, ben ise Demokratım. Babam, allem hep demokrat. Ama biz hepimiz bütün bunlardan önce Amerikalıyız. Politika yapmak iyidir, partim iyidir. Ama en iyi olan ülkemdir. Ben Ermeni Karar Tasarısı ile ilgili çıkışını yaparken, Ülkemi düşündüğüm için böyle davrandım."

Yumuşak ve güven veren kişiliği ile insanı ilk anda etkisi altına alan bu yaşlı politikacıyı dinlerken, aklım iki hafta önce sineye gidiyor.

Bizim muhalefet partilerinin Çankaya Köşkü'ne çıkmayı reddetmelerini hatırlıyorum.

Teşekkürler Sayın Senatör.

Hem Türkiye hem kendi ülkeniz için yaptıklarınız, hem de bu güzel siyaset dersi için.

Çok teşekkürler...

Hürriyet, 25.8.1990)

● Askerler, bütün dünyada "şahin" olarak bilinir. Ne var ki, son "Körfez bunalımı", bu kanunun pek de doğru olmadığını gösterdi. Çünkü, 12 Eylül darbesinin önderlerinden, bugünkü Genelkurmay Başkanı'na değin pek çok üst düzey komutan, kimi "stivil" yöneticilerden daha az "savaş yanlısı" göründü. Aşağıda, eski komutanlardan bazılarının bu konudaki yorumlarını bulacaksınız.

NECDET ÜRUĞ

(Genelkurmay Eski Başkanı, Emekli Orgeneral):

"Savaşı kimse arzu etmez. Savaşın nasıl bir akıbet getireceğini, nasıl feci bir şey olduğunu herkes bilir. Savaş, arzu edilen bir hareket tarzı değildir. Kabul edilebilecek, kolaylıkla karar verilebilecek bir mesele değildir."

NECDET ÖZTORUN

(Kara Kuvvetleri Eski Komutanı, Emekli Orgeneral):

"Bir savaş ancak, milletin hayatı tehlikeye girdiği zaman mevzu bahistir. Bunun dışında mevzu bahis eğildir. Yani, "öldüreceğiz" diyenlere karşı, "ölmeyeceğiz" diye savaşa girebilirsiniz. Bu, Atatürk'ün ortaya koyduğu bir esastır."

RECEP ERGUN

(Ankara Sıkıyönetim eski Komutanı, Emekli Korgeneral, ANAP Kayseri Milletvekili ve TBMM Milli Savunma Komisyonu Başkanı):

"Harp, gayri insani bir olaydır. Ancak, milli menfaatleri korumak için yapıyorsa, hukuki ve gerekli bir olaydır. Biz, bize tecavüz olmadıkça savaş ilan edilmesini yetkisini kullanamayız. Biz, çokuluslu bir kuvvetin yanına kuvvet göndermemeliyiz. Ortadoğu'daki kan dökümüne katılmamalıyız."

KÖRFEZ KRİZİ...

KÖRFEZ KRİZİ...

● **VECDİ ÖZGÜL** (Emekli Hava Korgenerali): "İncirlik Hava Üssü'nün yabancı birlikler tarafından fiili bir harekât için kullanılması, ancak Türkiye'nin aynı safta savaşa girmesi veya savaş riskini göze almasıyla mümkündür. Eğer bir savaş tehdidi veya bizim savaş açma niyetimiz yoksa, bu tarz bir kullanım, ülkeyi istemediği bir savaş macerasına sürükleyebilir. 1. Dünya Savaşı'nda Yavuz Zırhlısı'nın Sıvastopol'u bombardımanında olduğu gibi." (Milliyet, 16 Ağustos 1990)

● **ŞEREF UĞUR** (Emekli Hava Korgenerali): "ABD uçaklarının İncirlik Üssü'nden harekâta katılması, Türkiye'yi hedef durumuna getire-

cektir. Çatışma çıktıktan sonra bunu sınırlamak irademiz dışına çıkar ve bu hareket bizi genel bir savaşa sürükleyebilir. (...) Türkiye'nin Ortadoğu ile ilgili geleneksel politikası; tarafsız, onların içişlerine karışmayan, hiçbirisiyle

düşmanlığı amaçlamayan dengeli bir politikadır." (Cumhuriyet, 21 Ağustos 1990)

● **ŞERAFETTİN YAMANER** (Emekli Kurmay Yarbay): "Türkiye, Atatürk'ün 'Harp zorunlu ve hayati olmalıdır. Millettin hayatı tehlikeye karşı karşıya kalmadıkça savaş bir cinayettir' sözüne sadık kalarak, 'Yurtta barış, dünyada barış' ilkesi doğrultusunda hareket etmelidir. Ancak, Atatürk'ün bu söz ve ilkesinin her ne pahasına olursa olsun barış anlamına gelecek, durağan bir politikayı öngörmediği de bilinmelidir." (Milliyet, 28 Ağustos 1990)

SİYASET GÜNLÜĞÜ

Derya ŞAZAK

ONARILMAZ YARALAR!

GENELKURMAY Karargâhi'nde... Orgeneral Torumtay'a önceki gün bir soru yönelttiliyor:
- Bir savaş, Türkiye'ye onarılmaz yaralar açabilir mi?

Genelkurmay Başkanı, içtenlikle yanıt veriyor:
"...Savaş tarih boyunca bütün ülkelerde yaralar açmıştır. Savaş olursa yara açılmaz mı? Bir tek kişi dahi ölse bu büyük yaradır."

Evet, ordunun tepe noktası, Ankara kulislerine bir sordur yansımış olan görüşü, bu şekilde seslendiriyor:
"Genelkurmay... Savaş istemiyor!"

Şimdi, denilebilir ki; askerler Türkiye'nin Ortadoğu'da "sıcak bir müdahalenin" tarafı olmasını istemiyor da, siviller mi savaştan yana?.. Daha doğrusu, Çankaya'dan yönlendirilen politikalar, —ordu istemese de— ABD'nin bölgeye müdahalesi durumunda, Türkiye'yi "taraf" olmaya mı itiyor?

Genelkurmay Başkanı Torumtay, niçin savaşın açabileceği "yaralar" konusunda, uyarı ihtiyacı duyuyor?

(Milliyet, 16.8.1990)

"SAVAŞA HAYIR" ETKİNLİKLERİ

15 AĞUSTOS: Sosyalist Parti Genel Sekreteri **Yalçın Büyükdağlı** ve bir grup partili, Ankara'da ABD Büyükelçiliği önüne siyah çelenk koyarak, bu ülkenin Körfez bunalımında izlediği politikayı protesto etmek istedi. Polisin müdahalesi sonucu, üç kişi gözaltına alındı.

- Kuruluş sürecindeki **Sosyalistlerin Birlik Partisi** girişimcileri, Adana'da, İncirlik üssü yakınındaki bir kahvehanede basın toplantısı düzenleyerek, "İncirlik üssünün hemen kapatılmasını" istediler. Bağımsız milletvekilleri **Kemal Anadol**, **Hüsnü Okçuoğlu**, **Ekin Dikmen** ve **Kâmil Ateşoğulları**'nın da katıldığı basın toplantısında Yürütme Kurulu adına konuşan **Dr. Haluk Gerger**, "Bu üs sabıkalıdır. Türkiye'yi bir nükleer felaketin eşiğine getiren U-2 bunalımındaki uçak buradan havalandırılmıştır" dedi.

16 AĞUSTOS: Türkiye Barolar Birliği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Türk Tabipleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ve Türk Diş Hekimleri Birliği başkanlarınca yapılan ortak açıklamada savaş kışkırtıcılığı kınanarak, "Türkiye'nin TBMM iradesi dışında bir oldubitti ile dönülmez yola sokulmaması için kamuoyunu, anayasal kuruluşları, siyasal partileri, hükümeti ve tüm yetkilileri sağduyulu ve duyarlı olmaya çağırıyoruz" denildi.

17 AĞUSTOS: Ankara ve İstanbul'da savaşa karşı gösteriler yapıldı.

- İstanbul'da Sultanahmet Meydanı'nda toplanan savaş karşıtı 30 kadar kadın, mavibeyaz giysileri içinde, kollarına taktıkları siyah bantlarla bir daire oluşturdular. Hazırladıkları ortak metni basın mensuplarına okuyan kadınlar, protesto eylemini daha sonra alkışlarla sürdürdüler.

18 AĞUSTOS: Sosyalist Parti'nin "Savaşa Hayır Mitingi", İstanbul Bayrampaşa'da yapıldı.

19 AĞUSTOS: Sosyalist Parti Adana, İçel ve Hatay il örgütleri, "İncirlik üssünde yığınak yapılmasını" protesto etmek için yürüyüş düzenledi. İncirlik yol kavşağından yaklaşık

1,5 kilometre yürüyerek üssün giriş kapısına gelen 20 kişilik SP'li grup, burada "Amerika defolsun, üsler kapatılsın" diye bağırdı.

23 AĞUSTOS: Çağdaş Hukukçular Derneği üyesi avukatlar TBMM'ye yürüyerek, "Körfez'de meydana gelebilecek bir sıcak savaşa Türkiye'nin katılmamasını" istediler. Meclis'e girmelerine izin verilmeyen yürüyüşçüler adına konuşan Dernek Başkanı **Av. Veli Devecioğlu**, milletvekillerinin savaşa "hayır" demelerini istedi.

- Tanınmış yazar ve sanatçılar İstanbul'da ortak bir açıklama yaparak, ABD ve Batılı devletlerin Ortadoğu'ya müdahalesini protesto ettiler.

25 AĞUSTOS: Halkın Emek Partisi (HEP) Mersin'de "Barış Mitingi" düzenledi. HEP Genel Başkanı **Fehmi Işıklar**'ın konuşmasından önce, sanatçı-milletvekili **Arif Sağ**, Cumhuriyet Alanı'nda toplanan yurttaşlara bir resital verdi.

- İstanbul'un çeşitli semtlerinde yapılan izinsiz gösterilerde, Türkiye'nin ve ABD'nin Körfez politikasını kınayan bildiriler dağıtıldı.

26 AĞUSTOS: Savaşı protesto amacıyla İstanbul/Bakırköy'deki Özgürlük Alanı'nda kefeneye bürünerek gösteri yapan 2'si kadın 5 TBKP üyesi gözaltına alındı. TBKP'lilerin taşıdıkları pankartlarda, "Ölmek istemiyoruz", "Savaş yıkımdır, durduralım", "Yaşamak istiyoruz" gibi sözler yazılıydı.

28 AĞUSTOS: İnsan Hakları Derneği, Halkevleri, TMMOB, Hemşireler Derneği ve Sosyalist Parti'nin Adana örgütleri, "Savaşa Hayır" kampanyası açarak, İncirlik üssü yakınında protesto toplantısı düzenlediler.

- Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi'nce Ankara'da yapılan açıklamada, "Savaşa Hayır" etkinlikleri çerçevesinde fotoğraf, resim, karikatür sergisi açılacağı; müzik ve dia gösterisi düzenleneceği bildirildi.

- İstanbul/Bakırköy'de, Özgürlük Alanı'nda gösteri yapan ve "Savaş istemiyoruz", "Savaşa hayır" yazılı dövizler taşıyan 10-12 yaşlarındaki bir grup çocuğa polis müdahale etti. 5'i çocuk, 10 kişi gözaltına alındı.

29 AĞUSTOS: Ankara'da, aralarında NÜSHED'in de bulunduğu 17 demokratik kitle örgütü, TBMM Başkanlığı'na bir mektup göndererek, "Amacı ve gerekçesi ne olursa olsun, savaşa karşı olduğumuzun bilinmesini, bu düşüncemizin Körfez krizi nedeniyle karar alacak parlamenterlere Başkanlığınızca duyurulmasını talep ediyoruz" dediler.

- Türk Tabipleri Birliği'nin "Savaşa Karşı Kampanya" adı altında gerçekleştirmek istediği 4 günlük etkinliklere Ankara Valiliği'nce

izin verilmediği açıklandı.

- İstanbul Tabip Odası'nda toplanan meslek odalarının temsilcileri, Körfez bunalımının şiddet kullanılmadan, diyalog yoluyla çözülmesini istediler.

- İstanbul Barosu Başkanı **Av. Turgut Kazan**, "Krizde anahtar rolü oynaması gereken ülkemiz, sahnelenen telefon diplomasisi ile savaşın içine çekilmeye çalışılıyor" dedi.

31 AĞUSTOS: İstanbul Valiliği, Dernekler Platformu'nun "Savaşa Hayır" mitingine izin vermedi.

- SHP İstanbul İl Başkanı **Ercan Karakaş**, Eminönü Meydanı'ndaki basın toplantısında güvercin uçurarak, gerçekleştirmek istedikleri "Barış Şöleni"nin İstanbul Valiliği'nce yasaklanmasını protesto etti.

- İzmir'in Konak semtindeki Saat Kulesi altında ortak bir basın toplantısı düzenleyen TBKP, Yeşiller Partisi, Sosyalist Parti il örgütleriyle Sosyalistlerin Birlik Partisi girişimcileri, "Savaşa Hayır" dediler.

- İstanbul Anakent Belediyesi önünde toplanan çok sayıda işçi ve memur, "Savaşa Hayır" diyerek gösteri yaptı.

- Türkiye Birleşik Komünist Partisi (TBKP) Eminönü ilçe örgütüne hazırlanan ve Aksaray'da dağıtılmak istenen "Savaşa Hayır" başlıklı el ilanları polis tarafından toplandı.

1 EYLÜL: 1 Eylül Dünya Barış Günü nedeniyle Ankara'daki Abdi İpekçi Parkı'nda bir araya gelen 17 demokratik kitle örgütünün üyeleri "barış zinciri" oluşturdular.

- Sosyalistlerin Birlik Partisi Girişimi'nce Güvenpark'ta düzenlenen gösteriden sonra çocuklar "barış fidanı" diktiler.

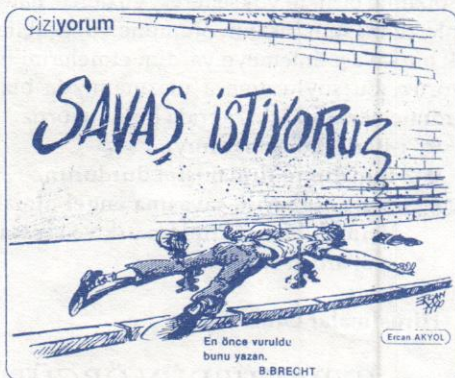
- Kızılay'da "Türkiye'nin Ortadoğu macerasına hayır" başlıklı bildiri dağıtan Sosyalist Parti'nin üç yöneticisi gözaltına alındı.

- İstanbul Yükseköğrenim Gençliğiyle Dayanışma Derneği (İYÖDER) üyesi bir grup, Fındıkzade'deki bir İETT otobüsünde gösteri yaparak, ABD'nin Körfez politikasını protesto etti.

6 EYLÜL: Genel Merkezi Ankara'da bulunan meslek kuruluşları, İnsan Hakları Derneği'nin çağrısı üzerine "Savaşa Hayır Platformu"nu oluşturdular. Platformun, Ankara dışındaki illerde de izdüşümlerinin yaratılacağı bildirildi.

10 EYLÜL: Demokratik kitle örgütlerinin İstanbul'da savaşa karşı düzenlemek istedikleri mitinge, ikinci kez izin verilmedi.

19 EYLÜL: İstanbul Valiliği, derneklerin "Savaşa Hayır Mitingi" için yaptığı üçüncü başvuruyu da reddetti. ■

IPPNW'nin Körfez Bunalımıyla İlgili "ÂCİL ÇAĞRI" Sı

Bütün IPPNW üye örgütlerine âcil çağrı

Sevgili IPPNW önderleri ve meslektaşlar,

Bu acil çağrını, Basra Körfezi'nde gelişen ciddi bunalım nedeniyle yapıyoruz. Birçok IPPNW üye örgütünden, değişik görüşleri yansıtan yorumlar aldık. Kimi üyeler, Irak'ın kınanmasını istiyor; bazıları ise Suudi Arabistan'a asker gönderdiği için ABD'nin kınanmasını öneriyordu. Partizan tutumu olmayan uluslararası bir Federasyon olarak, IPPNW'nin yan tutması düşünülemez. IPPNW'nin tutumu, NÜKLEER ya da KİMYASAL/BİYOLOJİK SİLAHLARIN OLASI KULLANIMININ KARŞISINDA OLMAK; bunun ahlak dışı, insanlık dışı bir davranış ve haksızlık olduğunu belirtmektir. Bu konudaki görüşümüzü, Kuveyt'teki IPPNW üyelerine doğrudan ilettik.

IPPNW'nin konumunun, açık ve belirgin olarak şöyle olması gerektiğine inanıyoruz:

● 1-IPPNW, nükleer, kimyasal silahlarla, diğer kitle kırım silahlarının yerleştirilmesine ve kullanılmasına karşı çıkar.

● 2- IPPNW, kitlese insan kaybının olası bulunduğu durumlarda, çatışmaya katılan tüm taraflar için bir felaketi önlemenin tek yolunun, görüşmeler ve şiddete başvurmadan tartışma yöntemini kullanmaları olduğuna inanır.

● 3- IPPNW, tüm ülkelerin, özellikle Basra Körfezi'nde çatışma içindeki ülkelerin önderlerinden, şu andaki gerginlikte nükleer ya da kimyasal/biyolojik silahları gündeme getirmeyeceklerine ve bunları kullanmayacaklarına dair söz vermelerini istemektedir.

● 4- Eğer şu andaki bunalım, 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana sürmüş olan ve nükleer

silahların kullanılmasını engelleyen "ateşkes yasağı" nı herhangi bir ülkenin bozmasına yol açarsa, bu durum, bugün dünyanın başka yerlerindeki bölgesel çatışmalarda kullanılabilir, üzücü sonuçları olan yeni standartlar oluşmasına neden olacaktır.

● 5- IPPNW üye örgütleri; sağlık mesleğindeki, toplum yöneticileri ve halkı, nükleer ya da kimyasal savaşın tıbbi sonuçları, nükleer silahların çoğalması ve modernizasyonu konusunda eğitime çabalarını artırmalı ve nükleer silahsızlanmaya doğru atılacak ilk adımın, kapsamlı bir Nükleer Deneme Yasağı Anlaşması olacağını ve bunun nükleer silahların yayılmasını da önleyeceğini herkese anlatmalıdır.

● 6- Şu andaki Körfez bunalımı bir gecede oluşmuştur. Bunalımın kökleri, gelişmiş ülkelerin çoğundaki sorumsuz ve savurganca enerji tüketiminde ve tüm dünyada enerji kaynaklarının adil bir dağılımını sağlayacak, güneş enerjisi gibi alternatif ve çevreyi kirletmeyen enerji kaynaklarının yaratılması için araştırmaların yapılmamasında yatmaktadır. Çevre, enerji ve kalkınma konuları arasındaki bağıntıları incelemeye başlamamız gerekmektedir. Çünkü bunlar, bugün Ortadoğu'da oluşan askersel ve jeopolitik konumu etkilemektedir.

● 7- IPPNW, üye örgütlerin, ABD ve Irak hükümetleri ile ilişki kurarak, şu anki çatışmada nükleer ve kimyasal/biyolojik silah kullanmayacakları konusunda kamuoyuna verdikleri sözü tutmalarını istemeleri için çağrı yapmaktadır.

● 8- IPPNW'ye üye örgütler, IPPNW'nin ana amaçlarıyla uyumlu olmak koşuluyla, kendi özgün görüşlerini, duyurularını açıklayacak ve basın toplantıları yapabilecek

EMERGENCY NOTICE TO ALL IPPNW AFFILIATES
IPPNW APPEAL REGARDING THE PERSIAN GULF CRISIS
(Please Circulate)

Dear IPPNW Leaders and Colleagues:

We send this emergency appeal in response to the serious crisis which has developed in the Persian Gulf. We have received inquiries from a number of IPPNW affiliates representing a diversity of opinion. In some cases affiliates have urged the condemnation of Iraq; others have urged the condemnation of the United States for its military deployment in Saudi Arabia. It is not the role of IPPNW as an international, non-partisan federation to take sides. IT IS THE ROLE OF IPPNW TO DENOUNCE THE POTENTIAL USE OF NUCLEAR OR CHEMICAL/BIOLOGICAL WEAPONS as immoral, inhumane, and unjustifiable. We have communicated our expression of concern directly to members of IPPNW's affiliate in Kuwait.

We believe that IPPNW's position should be articulated loudly and clearly as follows:

- 1) IPPNW opposes any deployment or utilization of nuclear, chemical, or other weapons of mass destruction;
- 2) IPPNW believes that where the potential for the massive loss of human life exists, any and all parties to conflict must employ and rely upon negotiation and non-violent conflict resolution as the only acceptable means of averting a catastrophe;
- 3) IPPNW urges the leaders of all nations, especially the leaders of the nations in conflict in the Persian Gulf, to pledge that they will not employ or utilize nuclear or chemical/biological weapons or other weapons of mass destruction in the current crisis;
- 4) Should the current crisis result in any country's "crossing the firebreak" that has prevented the utilization of nuclear weapons since WWII, that breach will set a new and deplorable standard that may well be imitated in other areas of regional conflict in the world today;
- 5) IPPNW affiliates are urged to amplify their efforts to educate the health profession, governmental leaders, and the public regarding the medical consequences of nuclear or chemical war; the threat of nuclear proliferation and nuclear weapons modernization, and the international imperative that a Comprehensive Test Ban Treaty be achieved to mark a first step toward nuclear weapons disarmament which will also serve to impede nuclear weapons proliferation.

özerkliğe sahiptirler.

Basra Körfezi bunalımıyla ilgili olarak üye kuruluşların etkinlikleri; örgütün, nükleer silahların çoğalmasının önlenmesi, nükleer modernizasyonun ve nükleer denemelerin durdurulması ve siyasal-askersel çatışmaların görüşmeler yoluyla, barışçıl olarak çözülmesi için şu anda sürdürdüğü kampanyalarla uyum içinde olacaktır.

Lütfen IPPNW'ye Körfez bunalımıyla ilgili tüm çağrılarınızın ve kurduğunuz ilişkilerin bir örneğini gönderin.

Teşekkür ederiz.

Barış ve silahsızlanmaya doğru...

Bernard LOWN

IPPNW Eşbaşkanı

William W. MONNIG

Genel Yönetmen

ÜRDÜNLÜ HEKİMLERİN ÇAĞRISI

Kitle kırım silahlarının kullanılması olası olduğunu da içeren bir savaşı başlatma tehdidi taşıyan Körfez'deki tehlikeli silahlı tırmanış nedeniyle, IPPNW ve Ürdün seksiyonu, tüm dünyadaki üye örgütlerine, bölgedeki bu çılgınca ve kontrolden çıkmış askersel yapılaşmaya karşı çıkmaları için çağrıda bulunmuştur. Bizce, Körfez'deki ve Arap Yarımadası'ndaki bu tırmanış, tüm bölgede ve dünyada felakete yol açabilecektir.

Örgütümüze göre; Körfez'deki çatışmayı sona erdirmenin tek kabul edilebilir yolu olan diplomatik çabaları ve diyalogu güçlendirmeye çalışmalıdır. Her ne pahasına olursa olsun, savaş engellenmelidir. Soğuk savaşın sona erdiği şu günlerde, nükleer, kimyasal ve öteki kitle kırım silahlarının kullanılması ile sonuçlanabilecek bir sorunun tırmanışına askersel çözüm dışında bir çözüm bulunamaması, kabul edilebilir bir şey değildir.

IPPNW'nin Ürdün'deki üyeleri, bunalıma barışçı yol dışında bir çözüm bulunmaması gerektiğine inanmaktadır. Doğu ve Batı arasındaki soğuk savaş, dünyada derin ve ta-

rihsel değişikliklere yol açarak sona ererken, aynı zamanda bölgede 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana en büyük askersel yoğunlaşmanın görülmesi utanç vericidir.

Savaş, çözüm değildir. Çatışmada taraf olan herkese, aklın sesini dinlemeleri ve bölgenin sorunlarını anlayış ve uzlaşma ruhuyla çözmeye çalışmaları çağrısını yapıyoruz. Dünyanın tüm ülkelerindeki IPPNW üyelerinin sesimizi duymalarını ve kendi seslerini de bizimle birlikte yükselterek, yüzlerce, hatta binlerce masum insanın ölümüne yol açabilecek bir savaşı önlemeye yardım etmelerini istiyoruz. Bu soylu amaca ulaşmamızda bize yardımcı olmanız için çağrıda bulunuyoruz.

- 1-Barışa bir şans tanıyın,
- 2-Bunalımın tırmanışını durdurun,
- 3-Bir kitle kırım savaşına engel olmak için, bunalımı diplomatik ve siyasal yollardan çözün.

Hiroşimalar Olmasın!..

IPPNW ÜRDÜN ÖRGÜTÜ

Körfez'de 450 nükleer başlık

ANKARA, A.A.- Nükleer savaşın önlenmesi için Uluslararası Hekimler Birliği'nin (IPPNW) ABD'li Eş Başkanı Prof. Dr. Bernard Lown, Körfez'deki, ABD, Fransız, İngiliz ve Sovyet gemilerinde 450 nükleer başlık bulunduğunun rapor edildiğini belirterek, üye kuruluşlardan ülkelerindeki önderler aracılığıyla savaş aleyhtarı bildirimler yayınlamalarını istedi. Lown, üye kuruluşlarına gönderdiği çağrı metninde, Körfez'de ambargo için bulunan gemilerin nükleer silahla donatıldığı yolunda kendilerine bir rapor geldiğini belirtti.